

Vlaanderen
is zorgzaam samenleven

Gezins sfeer Sociaal leven (Mentale) gezondheid

Seminarie Statistiek Vlaanderen 07/02/2023

Joost Bronselaer

Departement Welzijn, Volksgezondheid en Gezin

Wat komt aan bod

(Mentale) gezondheid

- Gezondheidsbeleving
- Chronische ziekte
- Langdurige beperking
- Psychisch welzijn & vitaliteit (subs. RAND-36)

Gezins sfeer

- Gezinsfunctioneren (subs. GF uit FAD)

Sociaal leven

- Deelname aan sociale activiteiten
- Ervaren steun van personen (7) en binnen levensdomeinen (10)
- Tevredenheid sociaal leven
- Welke zaken in sociaal leven liever anders?

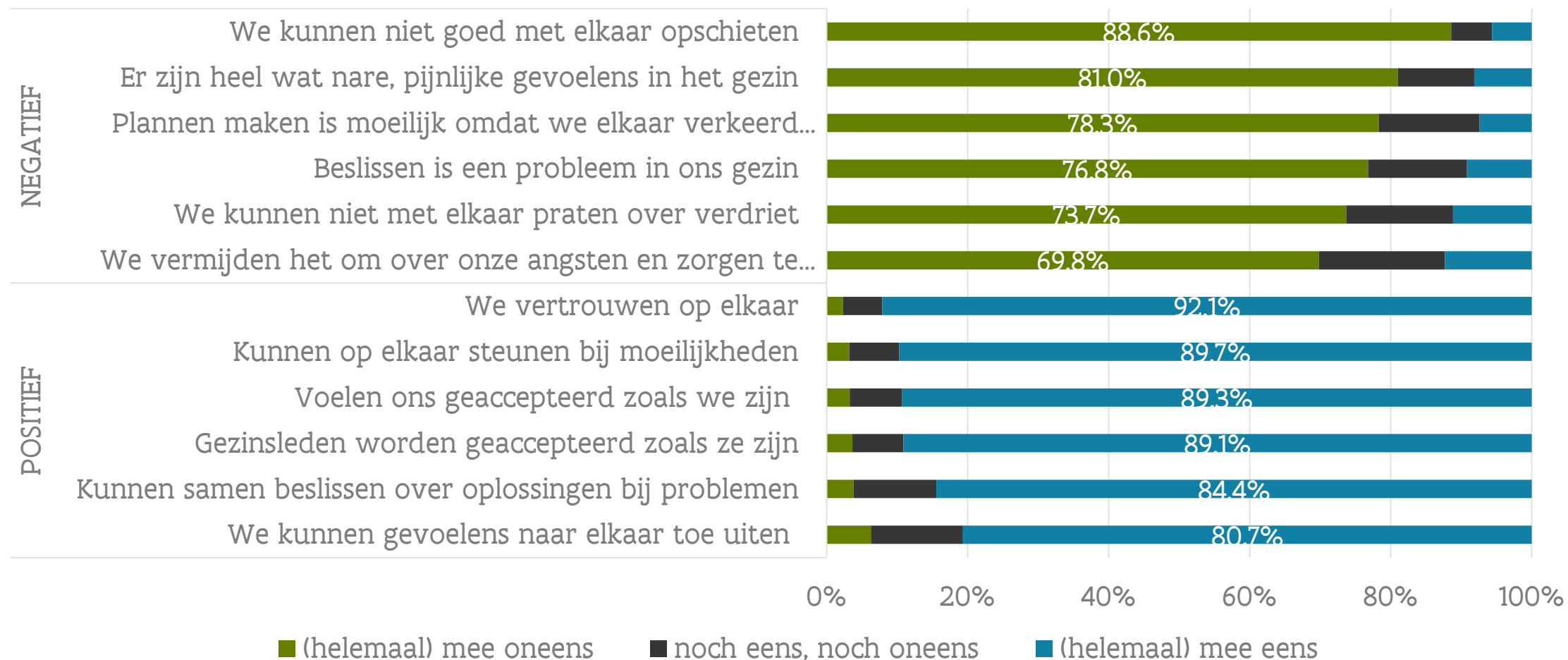
Vergelijking 2016 – 2021

Vlaanderen
is zorgzaam samenleven

Voor 2021 opgedeeld naar achtergrondkenmerken

Gezinsfunctioneren (2021)

Gezins sfeer

2016 - 2021

- score van 79,2 (2021)
- geen significant verschil t.o.v. 2016

Bij wie is de gezins sfeer minder goed? (2021)

- niet-EU herkomst **76,5** vs. Belg **80**
- lage SES: o.a. subjectief arm **72,4** vs. niet subjectief arm **79,7**
- alleenstaand **76,1** vs. intact gezin **80,3**
- gezondheidsbeleving slecht **73,3** vs. goed **81,1**

Ervaren gezondheid

Bij 74,7% goed tot
zeer goed (2021)

- geen sign. verschil t.o.v. 2016

Bij wie minder
vaak (zeer) goed

- vrouw **72,3%** vs. man **77,3%**
- >55 j. **66,5%** vs. <35 j. **84,3%**
- lage SES: o.a. subj. arm **48,1%** vs. niet subj. arm **77,4%**
- alleenstaand **64,6%** vs. intact gezin **78,9%**

Langdurige ziekte of aandoening

22,6% (2021)

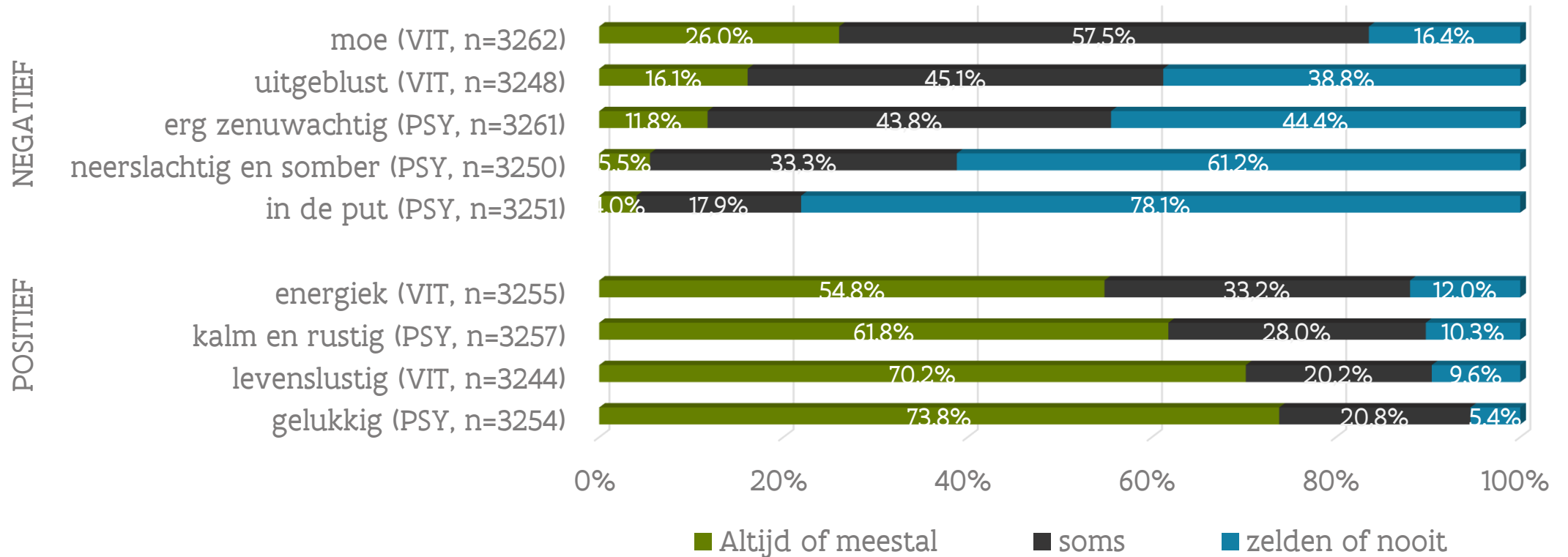
- geen sign. verschil t.o.v. 2016

Wie heeft vaker een langdurige ziekte of aandoening?

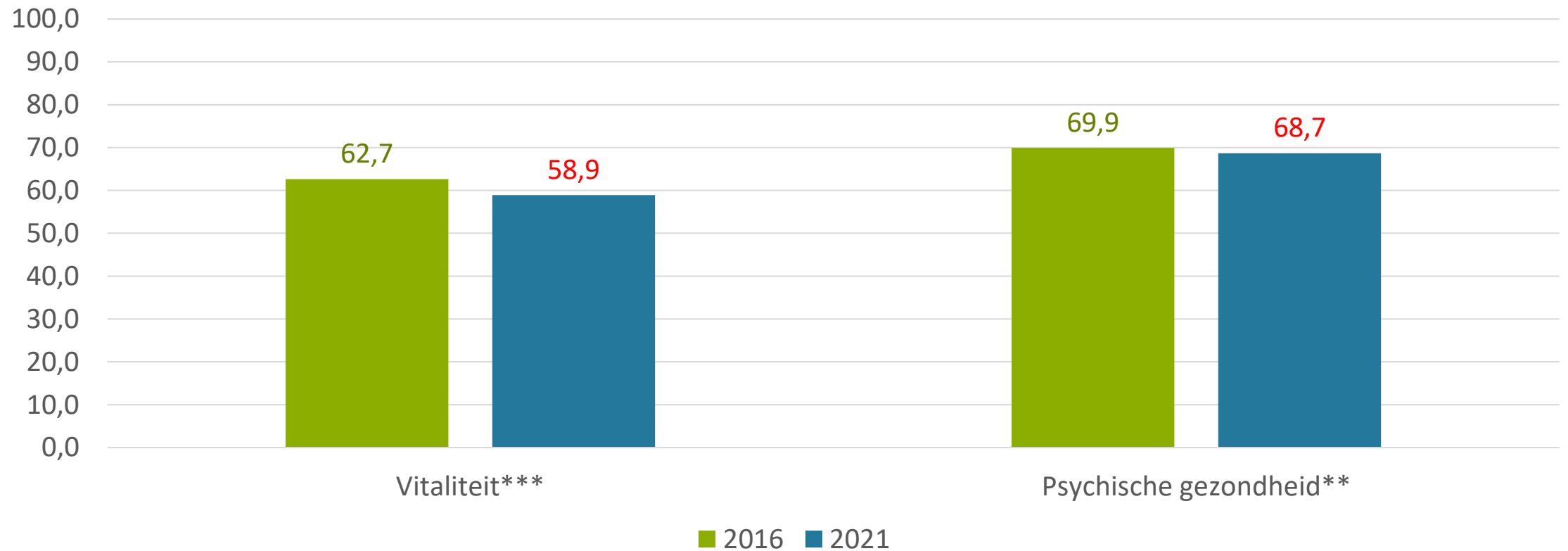
- >55 j. **30,6%** vs. <35 j. **15,2%**
- lage SES: vooral **54%** werkonderbreking vs. **16,1%** voltijds werk
- alleenstaand **27,9%** vs. intact gezin **20,2%**

Vitaliteit en Psychische gezondheid (2021)

Vitaliteit & Psychische gezondheid

Vitaliteit

Gem score = 58,9 (2021)

Wie is minder vitaal?

- vrouw **56,5** vs. man **61,6**
- <35 j. **57,8** vs. >55j. **67,7**
- lage SES: o.a. subj. arm **49,4** vs. niet subj. arm **59,9**
- alleenstaand **55,9** vs. intact gezin **60**

Psychische gezondheid

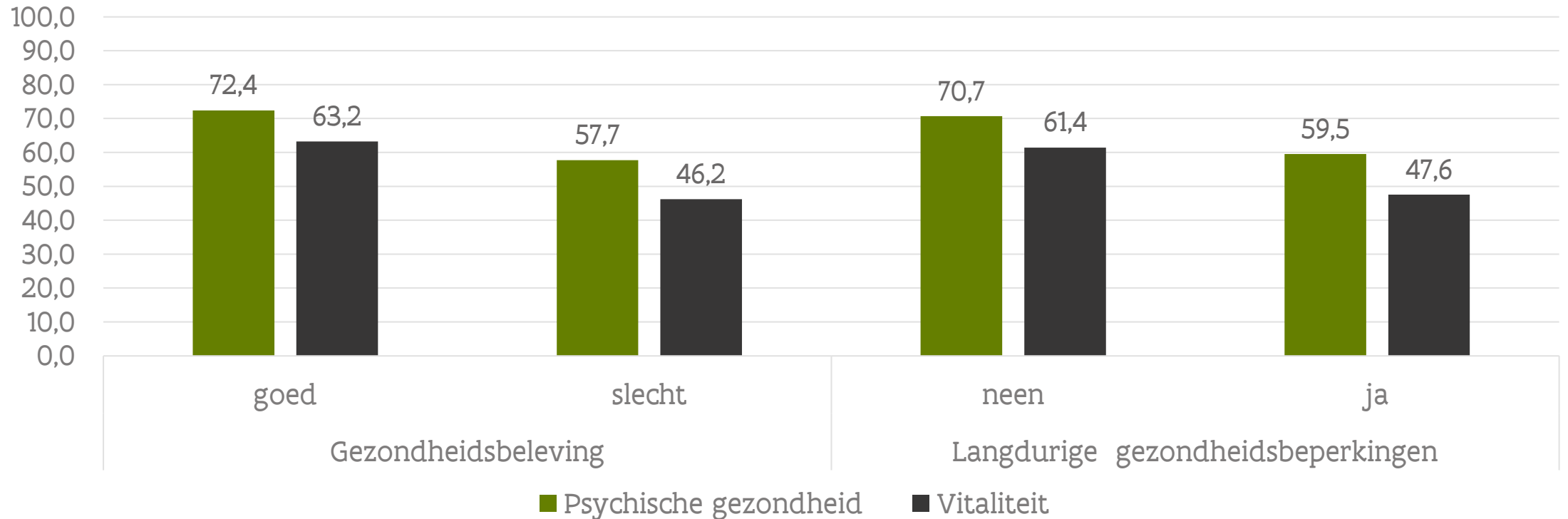
Gem score = 68,7 (2021)

Wie heeft minder goede psychische gezondheid?

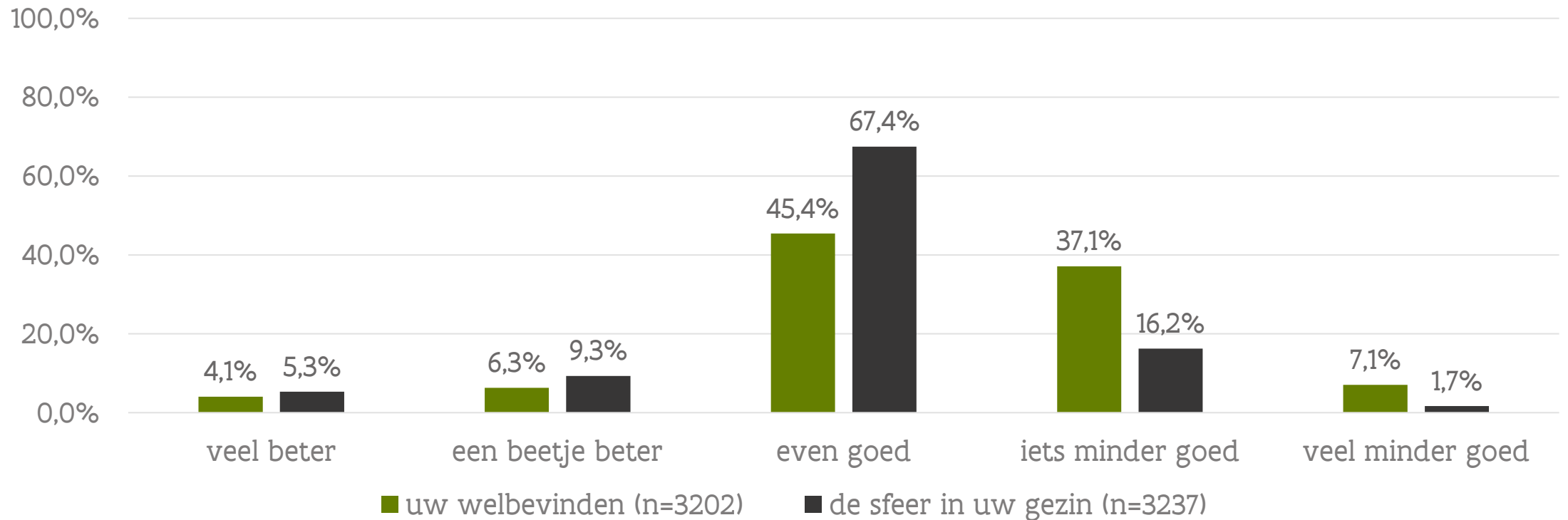
- vrouw **66,6** vs. man **71**
- lage SES o.a. subj. arm **59,3** vs. niet subj. arm **69,7**
- alleenstaand **64,6** vs. **69,9** intact gezin

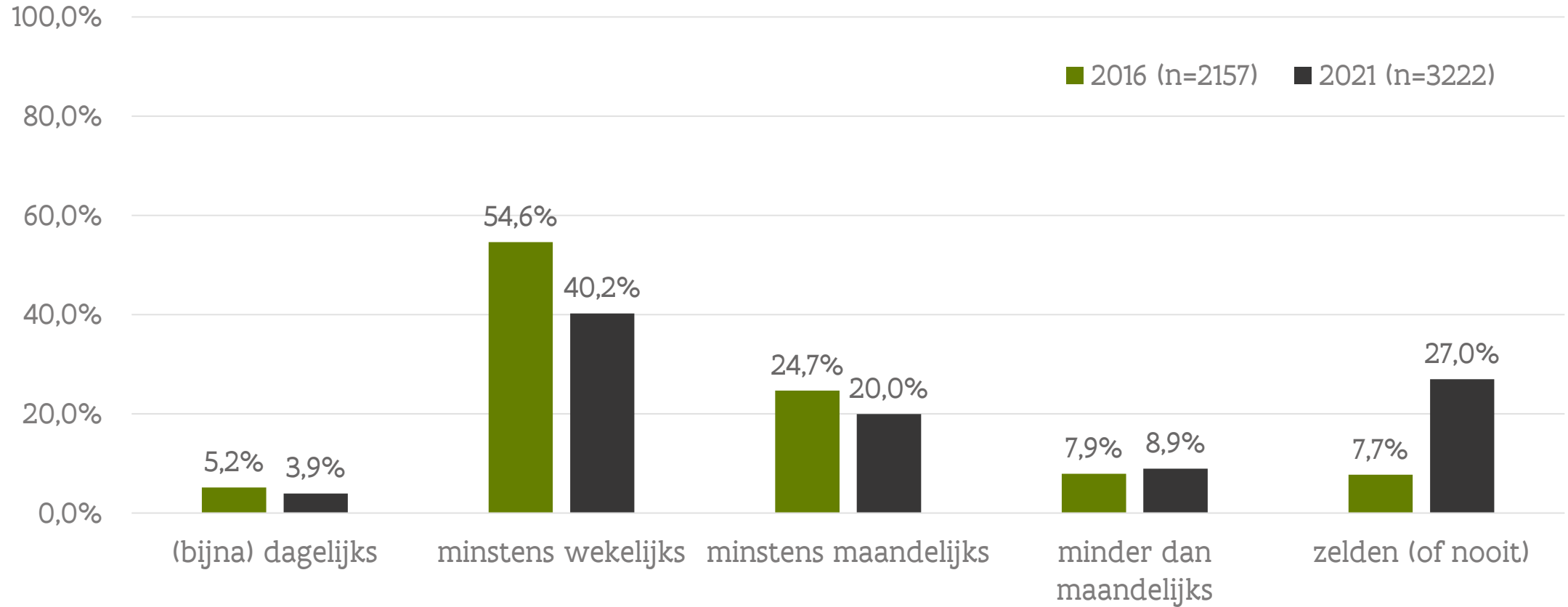
Samenhang tussen gezondheidskenmerken

Corona-impact op welbevinden en gezins sfeer

Deelname aan sociale activiteiten

Deelname sociale activiteiten

Afname 2016 t.o.v. 2021

27% neemt 'zelden of nooit' deel in 2021

Wie neemt relatief weinig deel (2021) ?

- niet-EU herkomst **37,2%** vs. Belg **24,4%**
- Lage SES: o.a. laag **34,7%** vs. hoog opgeleid **22,7%**

Het aantal steunfiguren

2016 – 2021

- In 2021 kunnen ouders wat vaker terecht bij een uitgebreid steunnetwerk (+10 steunfiguren)

Meer steun in 2021
van

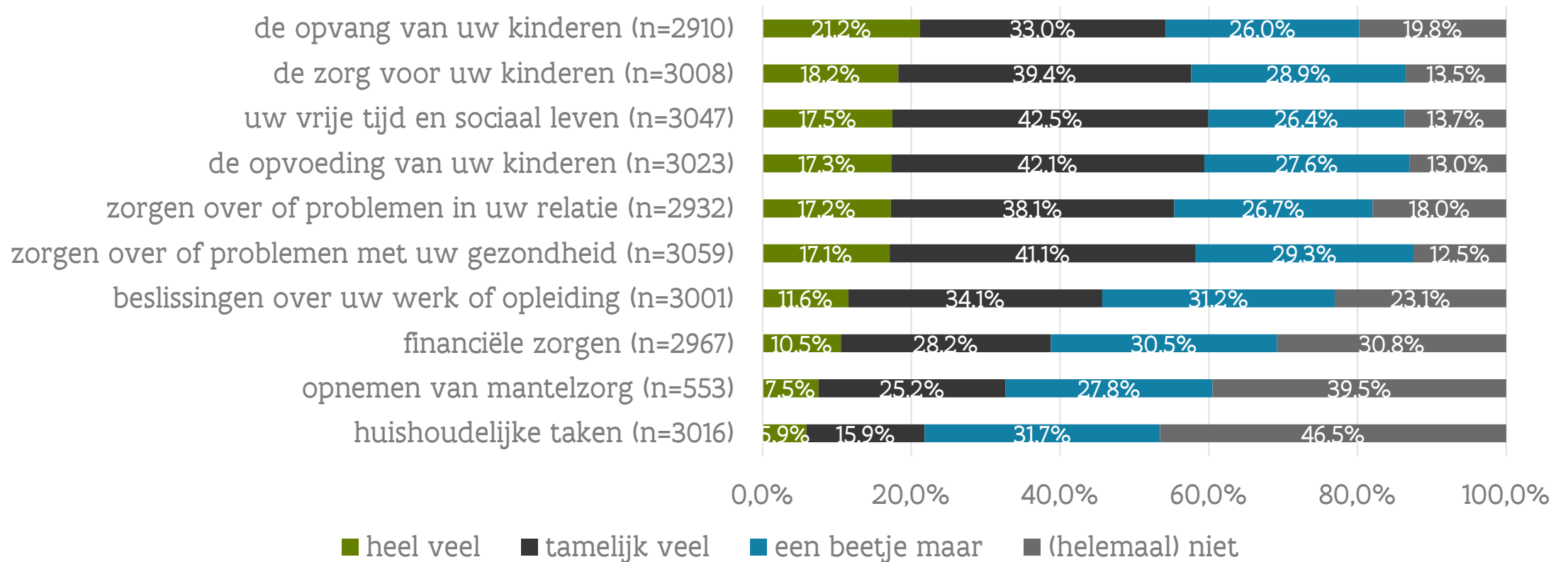
- Kinderen, vrienden en collega's
- Broers/zussen (meeteffect)

Geen verschil
voor

- Ouders, schoonouders en burens

Ervaren steun binnen levensdomeinen (2021)

Ervaren steun binnen levensdomeinen (2016-2021)

Meer steun in 2021

- Beslissingen werk of opleiding
- Vrije tijd & sociaal leven

Minder steun in
2021

- De opvang van uw kinderen

Niet onderzocht

- Financiële zorgen

Globale steunscore binnen levensdomeinen

Gemiddelde steunscore: 48,4

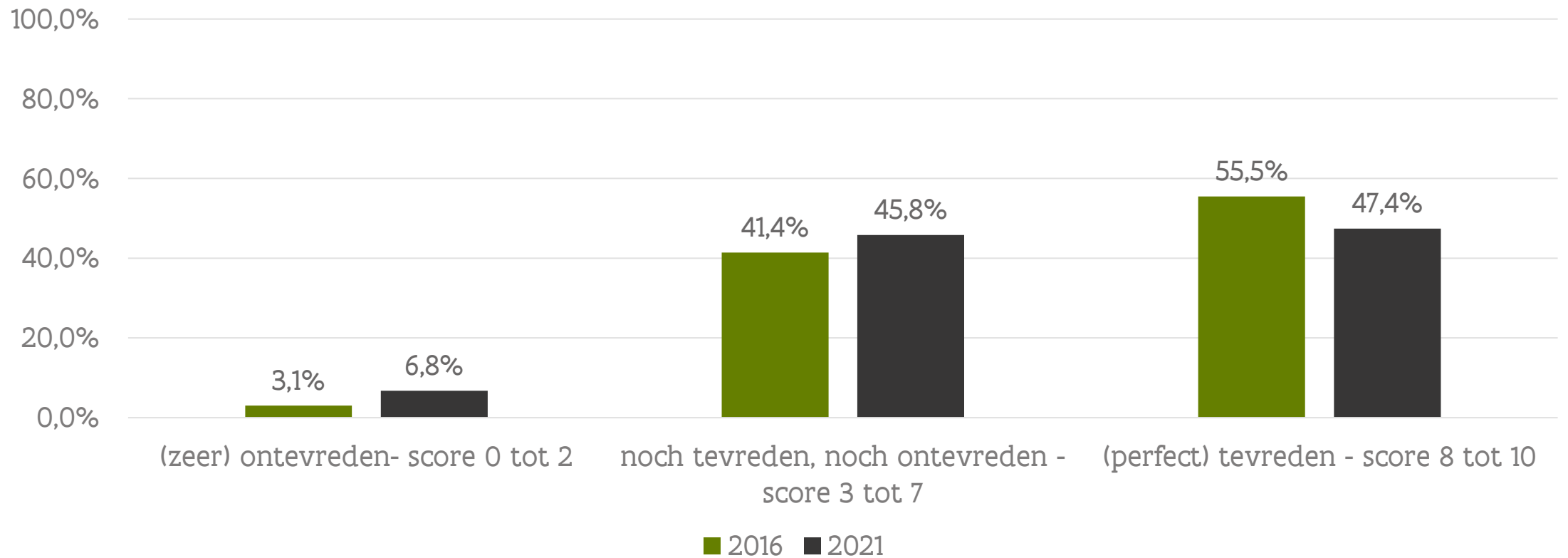
- Geen sign. verschil t.o.v. 2016

Wie ervaart minder steun?

- Man **45,5** vs. vrouw **50,9**
- >55 j. **37,8** vs. <35 j. **57,7**
- Herkomst niet-EU **41,4** vs. Belg **49,9**
- Lage SES: o.a. laag opgeleid **43,4** vs. hoog **48,9**
- Alleenstaand **46,2** vs. samengesteld gezin **51,3**

Tevredenheid sociaal leven

Tevredenheid sociaal leven

Afname in tevredenheid

- 7,3 (2016) vs. 6,8 (2021)

Wie is minder tevreden in 2021?

- Hoog opgeleid **6,7** vs. laag **7**
- Bedienden **6,7** vs. zelfstandigen (met personeel) **7,3**
- Werkonderbreking **6,2** vs. voltijds werk **6,9**
- Alleenstaand **6,2** vs. **7,2** samengesteld gezin
- Leeftijd jongste kind '6 tot 11 jaar' **6,6** vs. >18j **7,1**

Welke zaken in sociaal leven wil men anders?

Respons & situering

38% (n=1269, 2021) vs. 26% (n=568, 2016)

In 2021 (n=1269)

→ 7% wil niets veranderen

→ 0,6% meent niet te kunnen oordelen
omwille van corona

→ 92,5% wil één of meer zaken
veranderen

Wat wil men veranderen aan sociaal leven?

Terug sociaal leven van voor de coronapandemie (46,6%)

- Coronamaatregelen weg!
- Opnieuw vrienden en familie zien
- Horeca vrij kunnen gebruiken
- Reizen
- Sport, hobby en culturele activiteiten

Meer betekenisvolle sociale contacten (23,5%)

- Bestaande sociale contacten schieten te kort
- Vaker contact met bestaande vrienden
- Meer of andere relaties met familieleden
- Meer of betere relaties met buren
- Geografisch afstand als drempel voor bestaande sociale contacten

Wat wil men veranderen aan sociaal leven?

Meer sociale activiteiten doen (2,3%)

- Vaker buiten komen
- hobby, reizen, terrasje doen, sport en cultuur

Tijdsbesteding veranderen en combinatie van rollen herschikken (13,2%)

- Minder tijd voor werk en gezin
- Meer vrije tijdsbesteding

Betere gezondheid en een meer sociale persoonlijkheid (2%)

- Lichamelijke beperkingen
- Psychische problemen
- Persoonlijkheid (verlegen, gesloten, sociaal angstig, wantrouwig)

Gezinsleden (2%)

- Partner (scheiding ~ eenzaamheid, gemis, netwerkafname)
- Kinderen als drempel
- Gezinslid is PZON

Wat wil men veranderen aan sociaal leven?

Financiële middelen (1,8%) en werk (1,6%)

- Sociaal participeren kost geld
- Minder werken vs. meer werken om financieel sterker te staan
- Andere werkcontext nodig (nacht- en weekendwerk)

Meer maatschappelijke solidariteit (1%)

Besluit

2016 - 2021

- Minder goede psychische gezondheid en lagere vitaliteit
- Minder deelname aan sociale activiteiten en lagere tevredenheid met sociaal leven ~ maatregels corona!
- Meer sociale steun vooral van kinderen, vrienden en collega's
- Geen verschil voor gezondheidsbeleving, chronische aandoeningen, gezinssfeer of sociale steun
- Minder sociale steun bij opvang van kinderen en meer bij vrije tijd/sociaal leven en werk/opleiding

Kwetsbare groepen

- Vrouwen (psychische gezondheid & vitaliteit) vs. mannen (ervaren sociale steun)
- Hogere leeftijd (lichamelijke gezondheid) vs. lagere leeftijd (vitaliteit)
- Niet-EU herkomst (minder sociale participatie & sociale steun en minder goede gezinssfeer)
- Lage SES!
- Alleenstaande ouders

Corona

- Grotere negatieve impact op welbevinden dan op gezinssfeer

Meer weten...

Bronselaer, J. (2023). Gezinsenquête 2021: Gezondheid en de sfeer in het gezin. Gezinnen in Vlaanderen over hun lichamelijke en geestelijke gezondheid en over het gezinsfunctioneren.

www.gezinsenquête.be

Bronselaer, J. & Van der Gucht, A. (2023). Gezinsenquête 2021: Het sociaal leven van ouders. Gezinnen in Vlaanderen over hun deelname aan sociale activiteiten, het sociale netwerk, de steun die men van het netwerk krijgt en de tevredenheid met het sociale leven.

www.gezinsenquête.be

